

Wandelroute Lemferdinge en het Friesche Veen

Tekst: Bertus Boivin / Eric van der Bilt

Vanaf Lemferdinge loopt u eerst door de polders langs de Oude Aa en daarna via een smal paadje door het moerasbos op de oevers van het Friesche Veen. Het tweede deel van de route brengt u over de oude landgoederen Vennebroek en De Braak waar nog steeds iets hangt van de chic van vroeger. Wie op zondag gaat, merkt dat het rondje over de landgoederen onderdeel uitmaakt van het vaste ritueel van de mensen uit het dorp en van veel Stadgers. Door de week heeft u er het rijk alleen.

Informatie over de wandelroute

Lengte route 8,5 km

Startpunt parkeerplaats Lemferdinge,
Lemferdingerlaan 2, 9765 AR Paterswolde

Gps-coördinaten startpunt

N 53° 08' 42" / O 06° 34' 33"

Openbaar vervoer

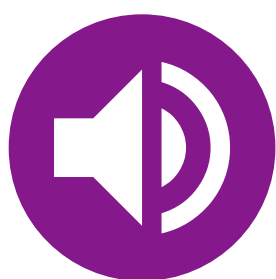
buslijn Groningen-Eelde, halte Vennerstraat.
Vanaf halte route bij punt 10 oppakken.
Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Begaanbaarheid route

Sommige paadjes zijn moeilijk begaanbaar in
natte jaargetijden. Honden zijn aangelijnd
toegestaan.

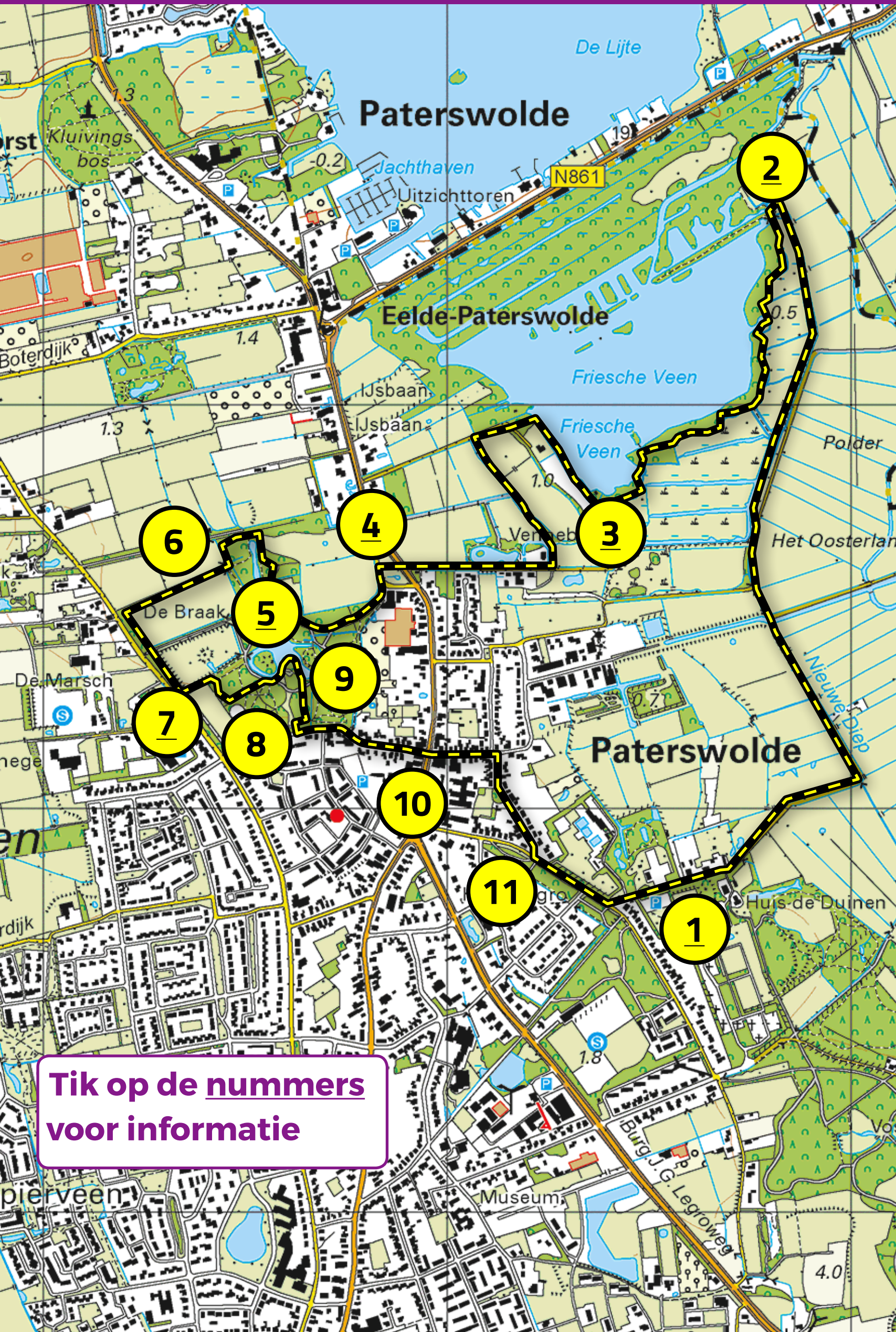
Afkortingen

LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor

Audiotour (8 min)

Route Lemferdinge - Friesche Veen

Tik op de nummers
voor informatie

Route Lemderdinge - Friesche Veen

- 1** Vanaf parkeerplaats vóór huis Lemferdinge breed pad RA. Bij huis De Duinen RD 'Eigen weg'. Door polder maakt haakse bocht. Half verhard pad wordt paadje door beekdal. Na dam RD. Op driesprong RD. Richting voetgangers bruggetje over. Op kade rechts aanhouden. Paadje bij bank negeren.
- 2** Tweede paadje LA moerasbos in richting vogelkijkhut (bordje Landgoederen-route).
- 3** Voorbij vogelkijkhut op driesprong rechts aanhouden. Na huis aan het water oprijlaan RA. Eerste pad LA. Pad RD vervolgen. Na huis RA pad langs kantoor Natuurmonumenten.
- 4** Doorgaande weg oversteken. Einde weg LA. Langs toegangshek De Braak brede laan op.
- 5** Vlak voor witte huis voetpad RA. Links aanhouden langs vijver. Over berg RD door laan. Laan maakt haakse bocht.

- 6** Na bruggetje bij hek pad RA.
Pad maakt haakse bocht. Kruising RD.
- 7** Volgende pad LA. Bospad RA.
Op driesprong RD. Vóór berceau
(heggentunnel) LA langs sloot. Op
kruising bospaden schuin rechts
aanhouden.
- 8** Bij volgende kruising van paden
dammetje over naar linker pad. Pad RD
langs vijver volgen. Na einde vijver RD.
- 9** Op volgende kruising bospad RD.
Pad volgen tot einde landgoed. Op
straat LA.
- 10** Hoofdweg RD oversteken.
Eerste weg RA, Duinkampen.
- 11** Einde Duinkampen LA.
Eerste weg LA naar startpunt,
Lemferdingerlaan.

Zandrug

Tussen de stroomdalen van de Drentsche Aa en het Eelderdiep ligt een smalle zandrug waarop in de middeleeuwen de dorpen Eelde en Paterswolde ontstonden. Het woord 'wold' in Paterswolde maakt duidelijk dat we hier met een oude randveenontginning te maken hebben. Er stond wold, ofwel broekbos, aan de rand van het beekdal.

Je bent geneigd om bij het woord Paterswolde te denken aan een bos dat kennelijk door paters ontgonnen is. Dat is niet het geval geweest. De oudst bekende schrijfwijze van de naam is Pottwolde, ofwel een bos waar potklei gegraven kon worden om stenen van te bakken, vergelijk De Kleibosch van Het Drentse Landschap aan het Peizerdiep bij Roderwolde.

1 Lemferdinge

kaart

Het huis Lemferdinge hoort tot de oudste landgoederen van Eelde. In 1447 stond er al een huis Lemferdinge bij de Drentsche Aa. Destijds werd het bewoond door de familie Ther Borch. Tijdens noodweer in 1811 raakte het huis zo beschadigd dat het kort daarna gesloopt moest worden.

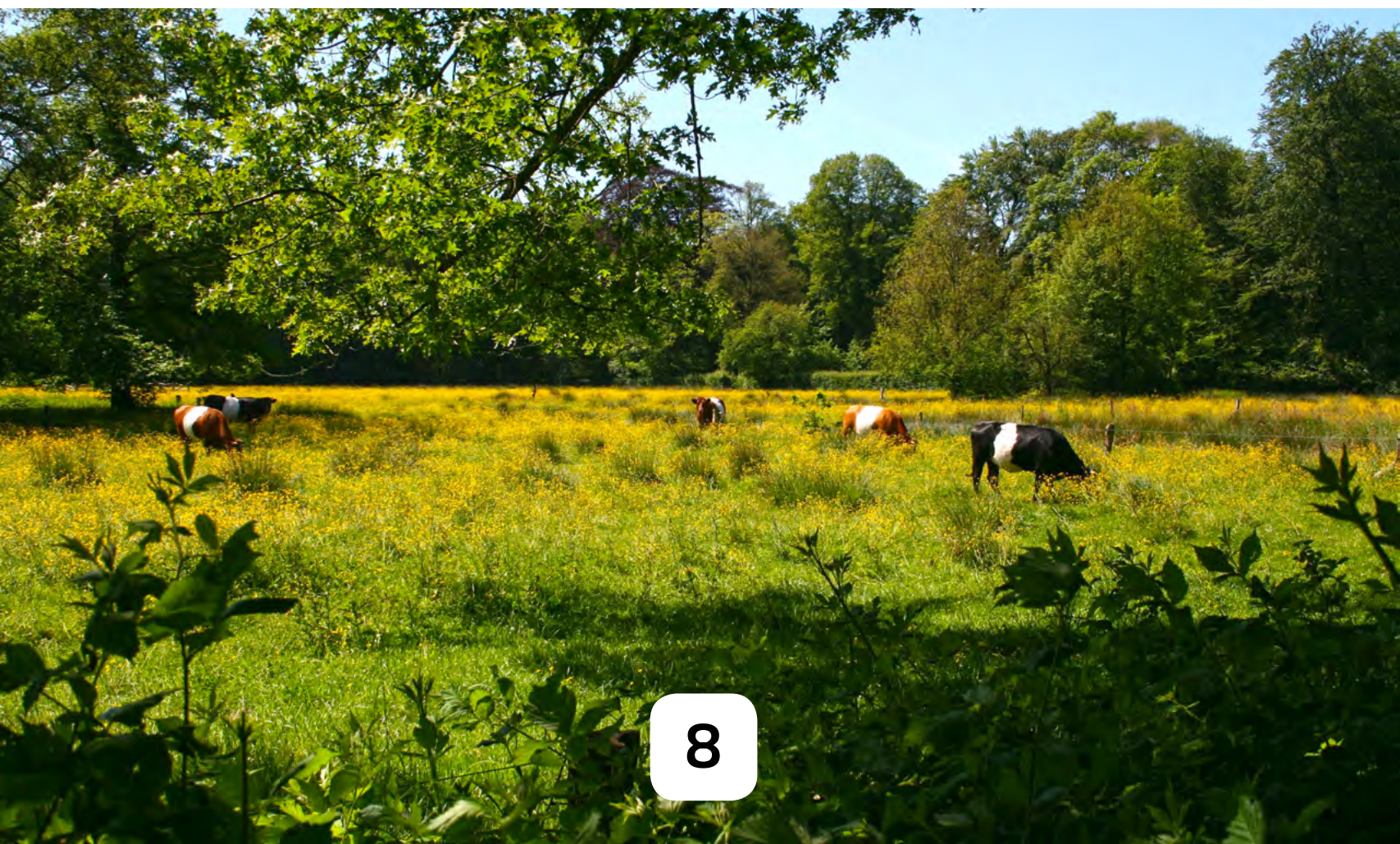
Alleen het westelijke schathuis bleef staan en werd tot woning verbouwd. De laatste bewoners waren het echtpaar Bähler-Boerma, twee opmerkelijke mensen met buitengewoon veel sociaal gevoel die veel voor Eelde hebben betekend. Zo stichtte mevr. Geziena Bähler er in 1915 het eerste dorpshuis in Drenthe. Het laatste stukje van de wandelroute komt u langs een laan die naar haar genoemd is. Tegenwoordig is Lemferdinge eigendom van Stichting Het Drentse Landschap. In het

gebouw organiseert de Culturele Raad van Eelde regelmatig exposities, lezingen en concerten. Ook heeft het huis uitstekende horecafaciliteiten. Al vele jaren hoort Lemferdinge tot de top trouwlocaties in Drenthe.

Oude Aa

Aan het begin van de wandeling loopt u een flink stuk door de polders ten westen van de Oude Aa. Bij het graven van het Noord-Willemskanaal halverwege de negentiende eeuw werd de benedenloop van de Drentsche Aa afgesneden en was de Oude Aa niet meer dan een flinke sloot langs de polders Lappenvoort en Oosterland. Aan die toestand is enkele jaren geleden een eind gekomen toen de Oude Aa via een zogeheten onderleider onder het Noord-Willemskanaal door weer op het Drentsche Aa-systeem werd aangesloten.

De oorspronkelijke bedding van de Oude Aa werd weer uitgegraven. De vrijgekomen grond gebruikte het waterschap om de polderdijken op te hogen. De polders werden als waterbergingsgebied ingericht. Ze kunnen in een paar dagen tijd vollopen met één tot anderhalve meter water om wateroverlast in de stad Groningen te voorkomen.

2 Friesche Veen

kaart

Het Friesche Veen is een uitgeveende laagveenplas. Het ontstond in het begin van de negentiende eeuw. De randen van de plas waar het smalle paadje (punt 2 in de route) u langs brengt, zijn dichtgegroeid met broekbos waar elzen domineren. Daarnaast vind je er wilgen, berken, populieren en hier en daar zelfs een forse kastanjeboom. Natuurmonumenten doet er alles aan om hier een echt broekbos in stand te houden. Bedenk onderweg dat het er vroeger zo in 'Pottwolde' moet hebben uitgezien. En hebben geroken...

3 Vogelkijkhut

kaart

Vanuit de vogelkijkhut heb je een prachtig uitzicht over het Friesche Veer. Opvallende stamgasten zijn de Aalscholvers. Jaarlijks broeden er meer dan honderd paartjes. In tegenstelling tot andere watervogels heeft het verenpak van de Aalscholver geen vettig laagje. Als de vogels klaar zijn met vissen, moeten ze eerst opdrogen. Waarschijnlijk zie je ze vanuit de hut geduldig met half gespreide vleugels op een boom in het water zitten.

4 Vennebroek

kaart

Tussen (3) en (4) komt u langs het huis Vennebroek dat aan het begin van de zeventiende eeuw gesticht werd door Joachim Alting die burgemeester van Groningen was. Hij was

één van de eerste stad-Groningers die kozen voor het landelijke leven van Paterswolde en er imposante zomerverblijven bouwden. Het huidige Vennebroek stamt uit 1848. In 1912 werd de Groninger handelaar in steenkool Pieter Arnold Camphuis eigenaar van het landgoed. Vennebroek kwam in 1986 in het bezit van Natuurmonumenten. Het huis wordt particulier bewoond. Links en rechts van de toegang van Vennebroek staan twee grote stenen leeuwen die elk een verschillend wapenschild dragen. De linker leeuw houdt het wapen van de familie Camphuis vast en de rechter dat van de familie Pierson. Nadat zijn vader het landgoed enkele jaren daarvoor gekocht had, woonden vanaf 1919 zoon Feico Camphuis en diens vrouw Petronella Adriana Pierson op Vennebroek.

Petronella kwam uit een familie van predikanten en bankiers. Toen het echtpaar hier ging wonen, lieten ze de twee leeuwen vervaardigen.

5 De Braak

kaart

Het derde landgoed, waar deze wandeling u naartoe brengt, is De Braak, tussen (4) en (9). De oudste geschiedenis is met raadselen omgeven, wellicht is er een relatie met ene Herman Braeke die in 1574 in Eelde woonde. Zeker is dat er in 1705 een huis 'de Braeke' stond. Niet lang daarna werd het te huur aangeboden als een 'hecht en commodiueus Heerenhuis'. In 1889 liet de toenmalig eigenaar - de Groninger industrieel Jan Evert Scholten - het huis afbreken. In 1920 werd het landgoed De Braak eigendom van Natuurmonumenten. Het park in de Engelse landschapsstijl met zijn grote

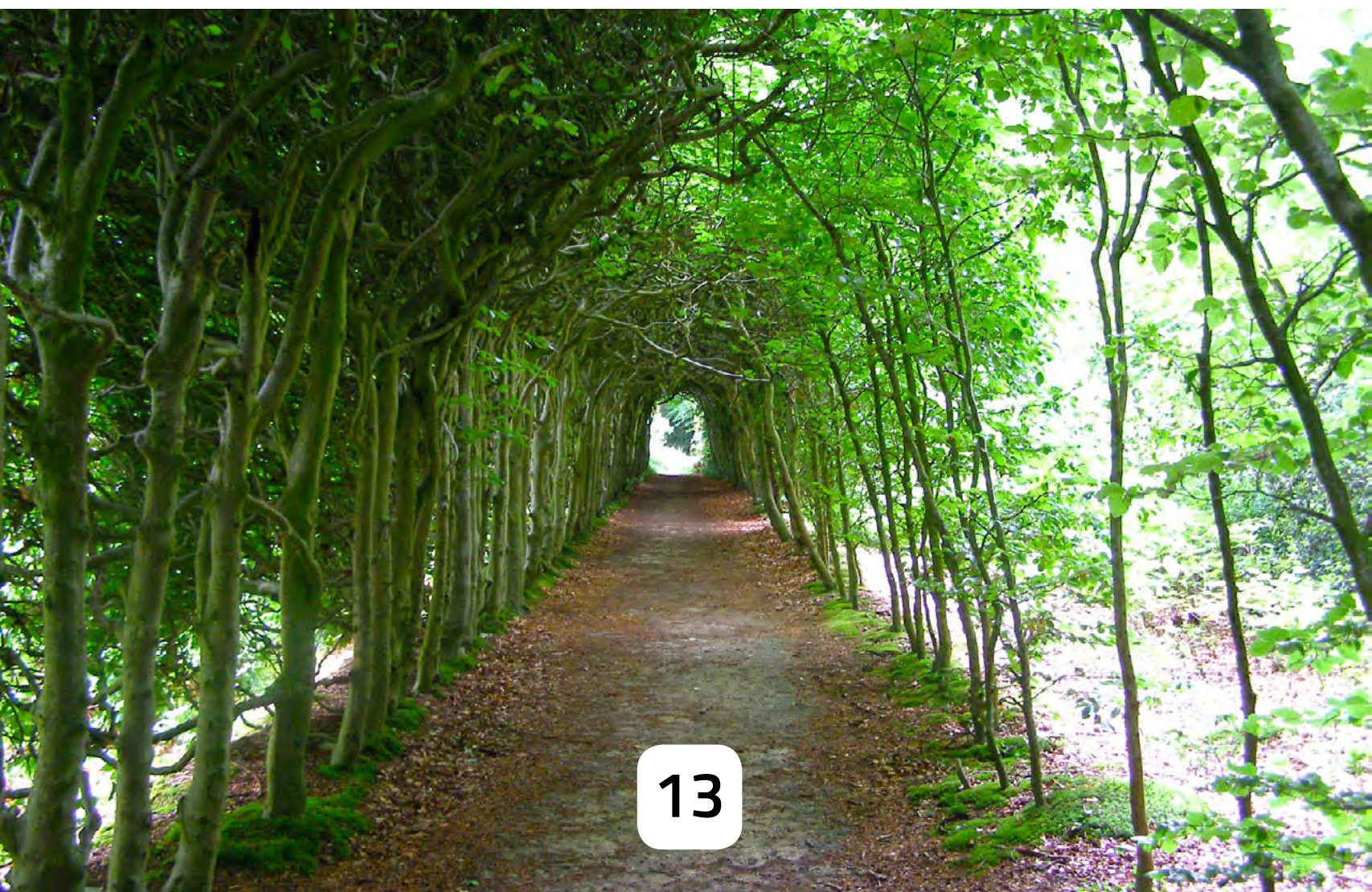

vijverpartijen hoort tot de mooiste van het Noorden. Het werd in 1827 ontworpen door de bekende landschapsarchitect Lucas Pieters Roodbaard.

7 Berceau

kaart

Na (7) komt u in het bos van De Braak uit bij een zogeheten berceau, een geliefd element in de romantische tuinaanleg. De heggen aan weerszijden werden bovenaan aan elkaar vastgebonden waarna beide heggen verstrengelden tot een groene tunnel. Het verhaal wil dat berceaus bedacht waren om ervoor te zorgen dat dames van stand hun blanke huid behielden. Daarmee konden ze zich onderscheiden van werkende vrouwen die veel in de zon kwamen en dus bruin werden. In het dorp werd het lommerrijke pad vroeger het Vrijerslaantje genoemd.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer.

Wilt u meer weten? Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen

of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

